

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені І.І. МЕЧНИКОВА

Історичний факультет

О.О. СИНЯВСЬКА

**Методичні вказівки
до складання робочих навчальних програм
спеціальних та загальних курсів
на історичному факультеті**

**О д е с а
«Одеський національний
університет»
2011**

Методичні вказівки до складання робочих навчальних програм спеціальних та загальних курсів на історичному факультеті. – Одеса, 2011. – 40с.

У даному методичному виданні подаються рекомендації до складання робочих навчальних програм спеціальних та загальних курсів на історичному факультеті. Наведено вимоги до структури, змісту та оформлення робочих навчальних програм дисциплін, розкрито визначення основних понять (навчальна програма, робоча програма, лекція, практичне заняття, семінарське заняття), визначено зміст самостійної та індивідуальної роботи студентів. У додатках наведено шаблон робочої навчальної програми та програма загального курсу з історії України для студентів філософського факультету.

Автор:

О.О. Синявська

Рецензенти:

В.Г. Кушнір, кандидат історичних наук, доцент

Ю.В. Шахін, кандидат історичних наук, доцент

Відповідальний редактор:

В.М. Хмарський, доктор історичних наук, професор

Рекомендовано до друку
Вченою радою історичного
Факультету ОНУ.
Протокол № 2 від 18.10.2010 р.

© Синявська О.О., 2011

© Одеський національний університет імені І.І. Мечникова, 2011

ВСТУП

Навчальні програми, робочі навчальні програми разом з навчальними планами є основними документами, якими керуються факультети (відділення) та кафедри вищих закладів освіти в організації навчального процесу.

Навчальна програма — це нормативний документ, який визначає місце і значення навчальної дисципліни в реалізації освітньо-професійної програми підготовки, її зміст, послідовність і організаційні форми вивчення навчальної дисципліни, вимоги до знань і вмінь студентів.

Навчальна програма включає пояснювальну записку, тематичний виклад змісту навчальної дисципліни, всі структурні розділи програми і список літератури.

Навчальні програми нормативних дисциплін входять до комплексу документів державного стандарту освіти, розробляються і затверджуються як його складові.

Навчальні програми вибіркових дисциплін розробляються і затверджуються вищим закладом освіти.

Робоча навчальна програма є нормативним документом вищого закладу освіти і розробляється для кожної навчальної дисципліни на основі навчальної програми дисципліни відповідно до навчального плану.

Робоча навчальна програма визначає науковий зміст, методичну побудову навчальної дисципліни, назви і основні питання розділів і тем, розподіл навчального часу за розділами, темами і видами навчальних занять. Вона розробляється окремо за кожною спеціальністю підготовки бакалавра, спеціаліста і магістра. У навчальній програмі сформульовані: основні положення і мета дисципліни; організаційно-методичні вказівки щодо її

вивчення; науковий зміст, розподіл навчального часу за розділами, темами і видами навчальних занять; перелік самостійних та індивідуальних завдань; інформаційно-методичне забезпечення.

Робоча навчальна програма повинна орієнтуватися на самостійне вивчення дисципліни окремими розділами (модулями), містити контрольні питання (тести), що дають можливість перевірити набуті знання протягом семестру. До робочої програми входять: тематичний план, види самостійної роботи студента, перелік навчально-методичної літератури, засобів наочності, технічних засобів навчання, пакет методичних матеріалів для проведення поточного і підсумкового контролю тощо.

Робочі навчальні програми з фахових навчальних дисциплін і дисциплін спеціалізації розробляються відповідними викладачами, обговорюються на засіданні кафедри, розглядаються методичною комісією навчального закладу, узгоджуються Вченою радою і затверджуються деканом факультету.

Робочі навчальні програми дисциплін погоджуються з кафедрами, на яких викладаються курси, що забезпечують навчальну дисципліну і випускаючою кафедрою спеціальності.

Робочі навчальні програми повинні затверджуватися не пізніше, ніж за 3 місяця до поточного навчального року, протягом якого вивчаються відповідні дисципліни. До початку наступного навчального року до робочої навчальної програми вносяться зміни та доповнення, які обговорюються на засіданні кафедри та затверджуються завідуючим кафедрою.

Перезатвердження робочих навчальних програм деканом факультету відбувається раз на три роки.

ВИМОГИ ДО СТРУКТУРИ, ЗМІСТУ ТА ОФОРМЛЕННЯ РОБОЧИХ НАВЧАЛЬНИХ ПРОГРАМ ДИСЦИПЛІН

ТИТУЛЬНІ СТОРІНКИ

На титульній сторінці вказується назва навчального закладу, факультету і кафедри; назва навчальної дисципліни та її форма (загальний курс, спеціальний курс, науковий семінар, спецпрактикум); розробники і рецензенти програми. Там само вказується дата затвердження програми кафедрою, методичною комісією, Вченою радою факультету. (Див.:Додаток 2)

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ

Структура програми наводиться за наступною формою:

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>денна форма навчання</i>	<i>заочна форма навчання</i>
Кількість кредитів –	Галузь знань _____ (шифр і назва) Напрямок підготовки _____ (шифр і назва)	Нормативна (за вибором)	
Модулів –	Спеціальність (професійне спрямування): _____	<i>Рік підготовки:</i>	
Змістових модулів –		-й	-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)		<i>Семестр</i>	
Загальна кількість годин –		-й	-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – самостійної роботи студента –	Освітньо-кваліфікаційний рівень:	<i>Лекції</i>	
		год.	год.
		<i>Практичні, семінарські</i>	
		год.	год.
		<i>Лабораторні</i>	
		год.	год.
		<i>Самостійна робота</i>	
		год.	год.
<i>ІНДЗ:</i> год.			
Вид контролю:			

**МЕТА І ЗАВДАННЯ КУРСУ,
ЙОГО МІСЦЕ В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ**

У цьому розділі зазначається роль і значення дисципліни у підготовці фахівців, її місце у структурно-логічній схемі навчання зі спеціальності, до якого циклу дисциплін вона належить, зв'язок з іншими дисциплінами навчального плану.

Розробка даного розділу має принципове значення, оскільки мета визначає конкретний зміст вивчення дисципліни, весь обсяг наукової і навчально-методичної роботи, завдання щодо засвоєння теоретичних знань і оволодіння практичними навичками.

Мета вивчення дисципліни подається у вигляді системи типових задач діяльності, проблем, вирішенню яких повинен навчитися студент. Вона має бути конкретною, щоб можна було визначити необхідний рівень оволодіння навчальним матеріалом. Мета, яка ставиться при вивченні окремої дисципліни, повинна бути узгоджена із змістом навчальної програми та обговорена на засіданні кафедри. Всебічне обговорення мети дисципліни в колективах викладачів дозволяє сконцентрувати основні завдання кожної дисципліни, визначити принципово значущі положення дисципліни, що вивчається, ознайомити кафедри з їх загальним задумом, запобігти необґрунтованого дублювання матеріалу у навчальних програмах.

Завдання вивчення дисципліни мають бути подані у вигляді системи конкретних знань, навичок та вмінь. Ці завдання повинні чітко визначати, що необхідно знати і вміти студентам, забезпечити можливість розробки засобів поточного і підсумкового контролю рівня досягнення знань. Перелік умінь для спеціальних дисциплін, а також професійно-орієнтованих, гуманітарних і соціально-економічних дисциплін повинен відповідати вимогам вищої школи.

ПРОГРАМА КУРСУ

Зміст навчальної програми дисципліни розгортається послідовно, виходячи із внутрішньої логіки її вивчення і міжпредметних зв'язків. При модульному побудуванню навчальної програми на перший план висувається формування відповідної сукупності знань, вмінь і навичок, що забезпечують можливість ефективного рішення ним відповідного кола професійних проблем та завдань. Цього можна досягти за допомогою тематичного плану вивчення дисципліни. Зміст навчальної програми має становити погоджений перелік змістовних модулів, які побудовані згідно з метою дисципліни.

Програма курсу викладається за змістовними модулями із зазначенням назви модуля і основних питань для вивчення. Для загальних курсів вказуються теми по кожному модулю. Наприклад:

Змістовий модуль 1. Назва модулю

Тема 1. Назва теми

Логіка викладу (основні питання для вивчення)

Тема 2. Назва теми

Логіка викладу (основні питання для вивчення)

Змістовий модуль 2. Назва модулю

Тема 3. Назва теми

Логіка викладу (основні питання для вивчення)

Тема 4. Назва теми

Логіка викладу (основні питання для вивчення)

Тема 5. Назва теми

Логіка викладу (основні питання для вивчення)

У цьому розділі робочої навчальної програми відображається зміст лекційної частини навчального курсу у вигляді питань, що розглядаються з розподілом на розділи, блоки і теми згідно з навчальною програмою, та окремі лекційні заняття. Лекційна частина навчального курсу розділена на окремі

розділи (блоки). Вказується одна або декілька тем проблемних лекцій і перелік питань, які плануються розглянути.

Навчальна **лекція** — це логічно вивершений, науково обґрунтований і систематизований виклад певного наукового або науково-методичного питання, ілюстрований, при необхідності, засобами наочності.

Лекція є одним з основних видів навчальних занять і, водночас, методів навчання у вищій школі. Вона покликана формувати у студентів основи знань з певної наукової галузі, а також визначати напрямок, основний зміст і характер усіх інших видів навчальних занять та самостійної роботи студентів з відповідної навчальної дисципліни.

Обсяг лекційного курсу визначається навчальним планом (робочим навчальним планом), а його тематика — робочою навчальною програмою навчальної дисципліни.

Тематика і плани практичних (семінарських) занять

У цьому розділі наводиться навчальний матеріал програми за окремими темами, який виноситься на практичні або семінарські заняття. Необхідно враховувати, що даний розділ рекомендується для робочих навчальних програм загальних курсів та тих спеціальних курсів, які передбачають семінарські заняття.

При розподілі матеріалу необхідно враховувати форму проведення заняття.

Практичне заняття — це вид навчального заняття, на якому викладач організовує детальний розгляд студентами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формує вміння і навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання студентами відповідно до сформульованих завдань.

Основна дидактична мета практичного заняття — розширення, поглиблення й деталізація наукових знань, отриманих студентами на лекціях та в процесі самостійної роботи і спрямованих на підвищення рівня засвоєння

навчального матеріалу, прищеплення умінь і навичок, розвиток наукового мислення та усного мовлення студентів.

Тематика і плани проведення практичних занять із переліком рекомендованої літератури заздалегідь доводяться до відома студентів.

Перелік тем і зміст практичних занять визначаються робочою навчальною програмою дисципліни.

Для проведення практичного заняття викладачем готуються відповідні методичні матеріали: тести для виявлення ступеня оволодіння студентами необхідними теоретичними положеннями; набір практичних завдань різної складності для розв'язування їх студентами на занятті та необхідні дидактичні засоби.

Студенти згідно з тематичним планом проведення практичних занять самостійно опрацьовують лекційний матеріал та рекомендовану літературу з відповідної теми, готують, при потребі, необхідні дидактичні матеріали та виконують домашні завдання.

Якість підготовки студентів до заняття та їх участь у розв'язуванні практичних завдань оцінюються викладачем і враховуються при виставленні підсумкової оцінки з цієї навчальної дисципліни.

Семінарське заняття — це вид навчального заняття, на якому викладач організовує обговорення студентами питань з попередньо визначених тем робочою навчальною програмою. Семінарські заняття проводяться у формі бесіди (просемінар), рецензування та обговорення рефератів і доповідей, дискусій.

Особливим видом семінарського заняття є **спецсемінар**, що практикується на старших курсах із фахових навчальних дисциплін та дисциплін спеціалізації. Він покликаний поєднувати теоретичну підготовку майбутніх фахівців з їх участю в науково-дослідній роботі.

Семінари сприяють розвитку творчої самостійності студентів, поглиблюють їх інтерес до науки і наукових досліджень, виховують педагогічний такт, розвивають культуру мови, вміння та навички публічного виступу, участі в дискусії.

Проведення семінарського заняття передбачає обов'язкове підведення викладачем підсумків обговорення теми та оцінювання участі в ньому

студентів.

Участь студентів у семінарських заняттях враховується при виставленні підсумкової оцінки з відповідної навчальної дисципліни.

СТРУКТУРА ЗАЛІКОВОГО КРЕДИТУ КУРСУ

Розподіл навчальних годин за семестрами і видами навчальних занять виконується відповідно до навчальних планів за такою формою:

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	ср		л	п	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Назва.												
Тема 1. Назва.												
Тема 2. Назва												
Тема 3. Назва												
Разом за змістовим модулем 1												
Змістовий модуль 2. Назва.												
Тема 1. Назва.												
Тема 2. Назва												
Тема 3. Назва												
Усього годин												

При розподілі навчального часу за видами занять слід мати на увазі, що на індивідуальні заняття може виділятися до 1/3 навчального часу за наявності індивідуальних завдань, а також виділятися будь-яка частина навчального

матеріалу для самостійного вивчення (не більше 2/3 загального навчального часу), за умови 100% забезпечення навчальною літературою (наявність одного посібника за списком основної, рекомендованої робочою програмою, літератури).

САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

Самостійна робота є основним засобом засвоєння студентом навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових навчальних занять. Обсяг і зміст самостійної роботи визначає викладач, він також узгоджує її з іншими видами навчальної діяльності, розробляє методичні засоби проведення поточного та підсумкового контролю, аналізує результати самостійної навчальної роботи кожного студента.

Навчальний час, відведений для самостійної роботи студента, регламентується навчальним планом (робочим навчальним планом) і повинен становити не менше 1/3 та не більше 2/3 загального обсягу навчального часу, відведеного для вивчення конкретної навчальної дисципліни.

Співвідношення обсягів аудиторних занять і самостійної роботи студентів визначається з урахуванням специфіки та змісту конкретної навчальної дисципліни, її місця, значення і дидактичної мети в реалізації освітньо-професійної програми, а також питомої ваги в навчальному процесі практичних, семінарських і лабораторних занять.

Зміст самостійної роботи над конкретною навчальною дисципліною визначається робочою навчальною програмою дисципліни та методичними рекомендаціями викладача. Самостійна робота студентів забезпечується всіма навчально-методичними засобами, необхідними для вивчення конкретної навчальної дисципліни чи окремої теми: підручниками, навчальними та методичними посібниками, конспектами лекцій, навчально-лабораторним обладнанням, електронно-обчислювальною технікою тощо.

У робочій навчальній програмі в обов'язковому порядку розкривається зміст самостійної роботи студентів під час вивчення дисципліни: наводиться

перелік тем рефератів, літератури для рецензування тощо. Студентам також рекомендується для самостійного опрацювання відповідна наукова література та періодичні видання.

Методичне забезпечення самостійної роботи студентів повинне передбачати й засоби самоконтролю (тести, пакет контрольних завдань тощо).

ІНДИВІДУАЛЬНА РОБОТА З ВИКЛАДАЧЕМ

Індивідуальні заняття є такою формою організації навчального процесу у вищих закладах освіти, яка передбачає створення умов для якнайповнішої реалізації творчих можливостей студентів, що виявили особливі здібності в навчанні та схильність до науково-дослідної роботи і творчої діяльності.

Індивідуальні завдання мають на меті поглиблення, узагальнення та закріплення знань, що отримують студенти в процесі навчання, а також застосування цих знань на практиці.

Індивідуальні завдання виконуються студентами під керівництвом викладачів. Як правило, індивідуальні завдання виконуються окремо кожним студентом. У тих випадках, коли завдання мають комплексний характер, до їх виконання можуть залучатися кілька студентів, у тому числі студенти, які навчаються на різних спеціальностях.

Індивідуальні заняття проводяться, як правило, у позанавчальний час за окремим графіком, складеним кафедрою з урахуванням потреб і можливостей студента.

Індивідуальні заняття на молодших курсах спрямовуються здебільшого на поглиблення вивчення студентами окремих навчальних дисциплін, на старших вони мають науково-дослідний характер і передбачають безпосередню участь студента у виконанні наукових досліджень та інших творчих завдань.

У робочій навчальній програмі необхідно зазначити всі види індивідуальної роботи, які практикуються під час вивчення курсу. Для загальних курсів розписуються індивідуальні завдання для кожного модулю по темах.

МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ І РОЗПОДІЛ БАЛІВ

Після закінчення логічно завершеної частини лекційних, практичних, семінарських занять з певної навчальної дисципліни може використовуватись модульна або інші форми підсумкового контролю. У цьому розділі необхідно зазначити всі види оцінювання із розкриттям їх змісту.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних, лабораторних та семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студентів з певних розділів (тем) навчальної програми, й також до виконання конкретних завдань. Форми проведення поточного контролю під час навчальних занять і система оцінювання знань студентів визначаються відповідною кафедрою.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання студентів на певному освітньо-кваліфікаційному рівні або на окремих його етапах.

При застосуванні модульного контролю самостійної роботи студентів протягом семестру (навчального року) питання про складання окремими студентами передбачених навчальним планом екзаменів і заліків вирішуються викладачем індивідуально з урахуванням результатів поточного модульного контролю та бажання студентів.

Розподіл балів для спеціальних курсів відбувається по змістовним модулям (зразок 1), за потреби до загальної суми балів додаються бали за самостійну роботу студентів (зразок 2). Для загальних курсів розподіл балів передбачає дві сітки: по змістовних модулях і видам роботи (опитування на семінарах, підготовка реферату, написання контрольної роботи, складання тесту тощо) (зразок 3). Загальна кількість балів в усіх випадках повинна складати 100 балів.

Приклад для екзамену

Поточне тестування та самостійна робота									Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Змістовий модуль №1					Змістовий модуль №2					100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9		

T1, T2 ... T9 – теми змістових модулів

Приклад для заліку

Поточне тестування та самостійна робота									Сума
Змістовий модуль №1					Змістовий модуль №2				
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
70-74	D		
60-69	E	задовільно	не зараховано, з можливістю повторного складання
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано, з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

У цьому розділі розкриваються окремі питання методики вивчення дисципліни, надаються рекомендації щодо забезпечення наочності навчальних занять, застосування нових технологій навчання, підсумкової рейтингової або бальної оцінки рівня підготовки студентів з дисципліни та інше. Вказуються ресурси кафедри, опубліковані методичні посібники, розробки та вказівки. За потреби до цього розділу включаємо перелік карт.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ ДО КУРСУ

Список літератури складається з двох частин – основної і додаткової. До списку основної літератури вносяться підручники, навчальні посібники, конспекти лекцій по вивченню дисципліни. Список додаткової літератури призначений для більш поглибленого вивчення окремих розділів, тем чи курсу в цілому.

Список додаткової літератури включає новітні монографічні видання до теми чи розділу курсу, журнальні статті, наукові збірки з урахуванням їх наявності в науковій бібліотеці університету. Як правило, для загальних курсів наводимо перелік літератури по темам, для спеціальних курсів – по розділам.

Список джерел та літератури розміщують в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків. Бібліографічний опис складають відповідно до чинних стандартів.

ДОДАТКИ

Наприкінці робочої навчальної програми наводять тестові завдання для окремих модулів або всього курсу, контрольні питання для курсу, екзаменаційні питання та перелік додаткових питань (в залежності від вимог навчального плану).

Одеський національний університет ім. І.І. Мечникова
(повна назва вищого навчального закладу)

Історичний факультет

Кафедра історії України

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор

“ _____ ” _____ 20__ р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

“Історія України”

напряму підготовки _____ (шифр і назва навчальної дисципліни)
бакалавр
(шифр і назва напряму підготовки)
для спеціальності 6.020101 “Культурологія” 6.020301 “Філософія”
(шифр і назва спеціальності (тей))
спеціалізації _____
(назва спеціалізації)
інституту, факультету філософського
(назва інституту, факультету)

**Кредитно-модульна система
організації навчального процесу**

2011 – 2016

Робоча програма навчальної дисципліни з історії України для студентів II курсу філософського факультету за напрямом підготовки бакалавр, спеціальністю культурологія, філософія.

“_30_”_серпня_, 2011. - _15_ с.

Розробник:

Синявська О.О., к.і.н., доцент кафедри історії України

Рецензенти: Хмарський В.М., д.і.н., проф., завідувач кафедри історії України
Вінцовський Т.С., к.і.н., доцент кафедри історії України

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри історії України.

Протокол № _____ від “ _____ ” _____ 2011 р.

Завідувач _____ Хмарський В.М.

Схвалено методичною комісією історичного факультету ОНУ ім. І. І. Мечникова.

Протокол № ____ від “ ____ ” _____ 2011 р.

Голова _____ Шабашов А. В.

Затверджено Вченою радою історичного факультету Одеського національного університету ім. І. І. Мечникова

Протокол № _____ від “ _____ ” _____ 2011 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань _____ (шифр і назва)	Нормативна	
	Напрямок підготовки _____ (шифр і назва)		
Модулів – 4	Спеціальність (професійне спрямування): <u>“Культурологія”</u> <u>“Філософія”</u>	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 3		II-й	II-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин – 120/1 год.		III-й	III-й
Тижневих годин для денної форми навчання: 4 год. аудиторних – 2 год. самостійної роботи студента – 2 год.	Освітньо-кваліфікаційний рівень: <i>бакалавр</i>	Лекції	
		28 год.	20 год.
		Практичні, семінарські	
		26 год.	–
		Самостійна робота	
		54 год.	26 год.
		ІНДЗ: 12 год.	
		Вид контролю: <i>іспит</i>	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Історія України належить до тих навчальних дисциплін, увага й інтерес до яких у нашому суспільстві зростатиме і поглиблюватиметься. Знання фактів і подій у послідовності їхнього буття є важливою умовою опанування історичною наукою. Вивчення їх перебігу ставить за мету у комплексі дослідити історичні процеси на території України з найдавніших часів до сьогодення.

Курс «Історія України» знайомить студентів з подіями від найдавніших часів і продовжує це знайомство до подій сьогодення. **Метою курсу** є опанування базового рівню знань з історії України, з'ясування основних історичних проблем, сув'язі певних історичних періодів, котрі подані хронологічно та охоплюють всю територію України у тісному поєднанні з історичними процесами сусідніх держав. Під час вивчення курсу розглядається низка теоретико-методологічних та конкретно-історичних питань, пов'язаних з еволюцією соціально-економічних і суспільно-політичних процесів.

У зв'язку з метою ставляться наступні **задачі**: опрацювати основну джерельну базу і літературу по даній дисципліні, проаналізувати важливі суспільно-політичні та соціально-економічні явища минулого України, прослідкувати причини їх виникнення, трансформацію та еволюцію, з'ясувати розвиток культури, освіти, науки.

Студент повинен **знати**:

1. необхідний комплекс джерел до курсу;
2. історіографічний доробок з проблематики курсу;
3. основні та актуальні проблеми тематики даного курсу;
4. важливі дати та події пов'язані з політичною, економічною, соціальною історією України;
5. найвидатніші персоналії, які визначали хід історичних подій в Україні.

Студент повинен **вміти**:

6. систематизувати і аналізувати джерельний матеріал курсу;
7. узагальнювати фактичний матеріал, набутий під час лекцій та самостійно опрацьованої літератури до курсу;
8. робити висновки з вивченої теми;
9. користуватися картографічним та іншими допоміжними матеріалами.

3. Програма навчальної дисципліни

ТЕМАТИКА ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

Змістовий модуль I: Давня та середньовічна історія України

Тема 1. ВСТУП ДО ВИВЧЕННЯ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

Місце України в сучасному світі. Предмет і завдання курсу. Огляд джерел і літератури. Методичні поради до вивчення курсу.

Тема 2. НАЙДАВНІШІ ЧАСИ НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ

Походження людини. Трипільська культура. Кіммерійці. Скіфи. Сармати. Геродот про Скіфію. Суспільно-політичний устрій скіфських племен. Рід занять, військові походи. Культура скіфів. Античні міста-колонії на території України. Суспільно-політичне життя та економічний лад. Культура. Слов'янські племена. Етногенез слов'ян. Перші письмові згадки про слов'ян. Зона розселення слов'ян. Суспільно-політичний лад. Рід занять. Релігія та культура слов'ян.

Тема 3. ДАВНЯ РУСЬ У ІХ – ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ XII ст.

Утворення держави Київська Русь. Норманська теорія та її наслідки. Київська Русь наприкінці ІХ – першій половині ХІ ст. Князь і дружина, органи влади. Формування державної території. Законодавство. Хрещення Русі та значення прийняття християнства як державної релігії. Зовнішня політика і міжнародне становище Київської держави. Київська Русь в останній період свого існування.

Місце Київської русі в історії України. Роль Київської держави в етногенезі українського народу.

Тема 4. РУСЬ–УКРАЇНА В ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ XII – ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ XIV ст.

Феодална роздробленість Русі. Галицько-Волинська держава у XII–60-ті рр. XIII ст. Данило Галицький. Монгольська навала. Встановлення золотоординського ярма. Боротьба проти поневолення. Включення українських земель до складу іноземних держав у другій половині XIV ст. – першій половині XVI ст. Боротьба Великого князівства Литовського та Польського королівства за українські землі. Входження Закарпаття до Угорщини, а Буковини – до Молдавського князівства. Створення Кримського ханства. Туреччина та землі України.

Тема 5. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ В ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ XIV – НА ПОЧАТКУ XVII ст.

Литовсько-руська держава. Великокнязівська опозиція у 30-40-х роках XV ст. Галичина, Буковина та Закарпаття у XV–першій половині XVI ст. Люблінська унія 1569 р. Соціально-економічний розвиток українських земель. Формування української народності: етапи, територія, мова, побут. Берестейська унія 1596 р. Передумови та причини виникнення українського козацтва. Утворення Запорозької Січі. Організація реєстрового козацтва. Розвиток культури в Україні у XV – першій половині XVII ст. Діяльність православних братств.

Змістовий модуль II: Історія України у новий час

Тема 6. НАЦІОНАЛЬНО-ВИЗВОЛЬНА ВІЙНА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ В СЕРЕДИНІ XVII СТ.

Зростання соціальної напруженості в Україні наприкінці XVI–першій половині XVII ст. Періодизація козацьких виступів. Петро Конашевич-Сагайдачний. Козацькі війни з Річчю Посполитою в 20-30-х рр. XVII століття. Україна напередодні Визвольної війни. Початок війни. Бойові дії в 1649-1653 рр. Формування української державності. Українсько-російський договір 1654 р. Проблема завершення Визвольної війни в історичній літературі. Історичне значення Визвольної війни середини XVII ст.

Тема 7. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ XVII– XVIII ст.

Україна у другій половині XVII ст.

Політичне становище в Україні. після смерті Б.Хмельницького. Розкол Гетьманщини на Лівобережну і Правобережну. Андрусівське перемир'я. Гетьман Дорошенко. Запорозька Січ у другій половині XVII ст. І.Сірко. “Вічний мир” 1686 р. Відновлення козацтва на Правобережжі. С.Палій. Початок гетьманства І.Мазепи. Соціально-економічний розвиток і суспільно-політичний лад в Україні. Культура України в другій половині XVII ст.

Україна у першій половині XVIII ст.

Політичне становище українських земель наприкінці XVII–на початку XVIII ст. Північна війна та союз І.Мазепи з Карлом XII. П.Орлик. Наступ царату на інституції української державності. Нова Січ.

Соціально-економічний розвиток українських земель. Виступи проти соціального визиску на Правобережжі.

Україна у другій половині XVIII ст.

Соціально-економічне і політичне становище Лівобережної і Слобідської України. Остаточна ліквідація царизмом автономного устрою Лівобережжя і Слобожанщини. Зміни в адміністративно-територіальному устрої Лівобережжя і Слобожанщини. Система органів управління. Селянські повстання на Лівобережжі, Слобожанщині і Правобережжі. Відвоювання і заселення Північного Причорномор'я. Правобережжя і західноукраїнські землі в другій половині XVIII ст.

ТЕМА 8. УКРАЇНА У ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ XIX СТ.

Адміністративно-територіальний поділ українських земель у складі Російської імперії. Особливості соціально-економічного розвитку в Лівобережній, Слобідській та Південній Україні. Початок національного відродження. Декабристський і польський національні рухи та їх вплив на українське відродження. Зародження українського політичного руху.

ТЕМА 9. УКРАЇНА В ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ XIX СТ. – НА ПОЧАТКУ XX СТ.

Соціально-економічний розвиток України в другій половині XIX ст.

Реформи 1860-1870-х рр. в Російській імперії та Україна. Економічний розвиток України у 1860-1890 рр. Зміни в соціальній структурі населення.

Український національно-визвольний рух у другій половині XIX ст.

Українській національно-визвольний рух в Наддніпрянщині. Русифікаторська політика царського уряду Участь українців в російському та польському визвольних рухах.

Український національно-визвольний рух на Західній Україні. Створення українських політичних партій.

Україна на початку XX ст.

Соціально-економічне і політичне становище українських земель на початку XX ст. Україна в революції 1905-1907 рр. Україна в період реакції та в роки першої світової війни. Українська культура на початку XX ст.

Змістовий модуль III: Історія України у новітній час

ТЕМА 10. ПОДІЇ 1917-1920 рр. В УКРАЇНІ.

Українська національно-демократична революція

Крах самодержавства і початок національно-демократичної революції в Україні. Проголошення автономії України. Боротьба за владу в Україні в кінці 1917 – на початку 1918 рр.

Україна в боротьбі за збереження державної незалежності (1918-1920 рр.).

Українська Держава П. Скоропадського. Період Директорії УНР. Західноукраїнська Народна Республіка. Встановлення радянської влади в Україні у 1920 р.

ТЕМА 11. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ У 1920–1930-ті рр.

Радянська Україна у 20-і рр. Особливості впровадження НЕПу на українських землях. Політика українізації. Соціально-економічні перетворення в радянській Україні наприкінці 20-х–30-х рр. Голодомор 1932-1933 рр. Суспільно-політичні процеси в радянській Україні наприкінці 20–30-ті рр. Формування тоталітарної системи. Початок широкомасштабних репресій тоталітарного уряду. Західна Україна у міжвоєнний період.

ТЕМА 12. ДРУГА СВІТОВА ВІЙНА І УКРАЇНА

Окупація України фашистськими військами

Початок Другої світової війни і доля західноукраїнських земель. Встановлення німецького окупаційного режиму в Україні. Боротьба проти німецької окупації 1942-1944 рр.

Звільнення території України від німецько-фашистських загарбників

Основні військові операції Червоної Армії на території України. Політика радянської влади у звільнених областях. ОУН–УПА на завершальному етапі війни. Наслідки Другої світової війни для України. Міжнародне становище УРСР внаслідок Другої світової війни.

ТЕМА 13. УКРАЇНА У ПІСЛЯВОЄННИЙ ЧАС

Повоєнна відбудова і розвиток України в 1945 – середині 1950-х рр. Голод в Україні в 1946-1947 рр. Суспільно-політичне та культурне життя. Україна в умовах початку десталінізації (1956-1964 рр.) Зародження дисидентського руху. Проблеми економічного розвитку. Суперечливі процеси у розвитку культури і науки. Україна в період загострення кризи радянської системи (1965-1985). Українська Гельсінська Група та її діяльність.

ТЕМА 14. СУЧАСНА УКРАЇНА

Передумови виникнення політичної незалежності України. Проголошення незалежності. Президенти. Державотворчі процеси. Внутрішньополітичне становище України. Міжнародне становище України. Культурне життя та науковий розвиток.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	ср		л	п	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1.												
Тема 1. Вступ до вивчення історії України	2	2	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-
Тема 2. Найдавніші часи на території України	9	2	2	-	1	4	4	1	-	-	1	2
Тема 3. Давня Русь у IX – першій половині XII ст.	9	2	2	-	1	4	5	2	-	-	1	2
Тема 4. Русь-Україна у другій половині XII – першій половині XIV ст.	9	2	2	-	1	4	4	1	-	-	1	2
Тема 5. Українські землі у другій половині XIV – на початку XVII ст.	9	2	2	-	1	4	3	1	-	-	1	2
Разом за змістовим модулем 1	38	10	8	-	4	16	18	6	-	-	4	8
Змістовий модуль 2.												
Тема 6. Національно-визвольна війна середини XVII ст.	9	2	2	-	1	4	5	2	-	-	1	2
Тема 7. Українські землі у другій половині XVII – XVIII ст.	9	2	2	-	1	4	4	1	-	-	1	2
Тема 8. Україна у першій половині XIX ст.	9	2	2	-	1	4	3	1	-	-	1	2
Тема 9. Україна у другій половині XIX ст. – на початку XX ст.	9	2	2	-	1	4	3	1	-	-	1	2
Разом за змістовим	36	8	8	-	4	16	17	5	-	-	4	8

модулем 2												
Змістовий модуль 3.												
Тема 10. Події 1917-1920 рр. в Україні	9	2	2	-	1	4	5	2	-	-	1	2
Тема 11. Українські землі у 20-30-ті рр. XX ст.	9	2	2	-	1	4	5	2	-	-	1	2
Тема 12. Друга світова війна і Україна	9	2	2	-	1	4	5	2	-	-	1	2
Тема 13. Україна у післявоєнний час	9	2	2	-	1	4	4	1	-	-	1	2
Тема 14. Сучасна Україна	10	2	2	-	-	6	4	2	-	-	-	2
Разом за змістовим модулем 3	46	10	10	-	4	22	27	13	-	-	4	10
Усього годин	120	28	26	-	12	54	58	20	-	-	12	26

5. Теми семінарських занять

Під час вивчення курсу передбачається проведення семінарських занять, колоквиумів, круглих столів, історичних судів за наступною тематикою:

Для Модуля І: Історія України у середні віки (до середини XVII ст.)

Заняття 1: Русь-Україна у IX – першій половині XV ст.: основні віхи розвитку (2 год.)

1. Східні слов'яни у VIII - IX ст.
2. Внутрішні та зовнішні фактори розвитку Київської Русі.
3. Руська православна церква в політичній системі держави.
4. Галицько-Волинське князівство

Заняття 2: Основні тенденції розвитку українських земель у другій половині XIV – першій половині XVII ст. (2 год.)

1. Тенденції політичного та економічного розвитку українських земель у XIV-XVI ст.
2. Соціально-економічні процеси у XIV-XVI ст.
3. Церковне життя України в XVI ст. Братства.
4. Виникнення козацтва. Заснування Запорозької Січі.

Заняття 3: Проміжний контроль (виконання тест-завдання)(2 год.)

Для Модуля II: Історія України у новий час

Заняття 4: Українська національно-визвольна війна середини XVII ст. (2 год.)

1. Причини та передумови визвольних змагань.
2. Основні етапи воєнних дій в 1648-1657 роках.
3. Соціально-економічні та державні перетворення під час революції.
4. Громадянська війна 1658-1663 рр. та її політичні наслідки.

Заняття 5: Українські землі наприкінці XVII – XVIIIст.: основні напрямки розвитку (2 год.)

1. Україна в першій чверті XVIII ст.
2. Соціально-економічний розвиток Гетьманщини.
3. Етапи ліквідації автономії України.
4. Гайдамацький рух в Правобережній Україні.

Заняття 6: Українські землі у XIX – на початку XX ст. (2 год.)

1. Національне відродження I пол. XIX ст.: основні форми та дії.
2. Соціально-економічний розвиток Наддніпрянської та Західної України: порівняльний аспект.
3. Відмінності і спільні риси у суспільному житті Наддніпрянської та Західної України.
4. Політизація національного руху в к. XIX- на поч. XX ст.

Заняття 7: Проміжний контроль (виконання тест-завдання) (2 год.)

Для Модуля III: Історія України у новітній час

Заняття 8: Українська національна революція 1917-1920 рр. (2 год.)

1. Лютнева революція в Росії та її вплив на суспільно-політичний рух в Україні.
2. Універсали Центральної Ради і побудова демократичного суспільства.
3. Внутрішня і зовнішня політика Гетьманату П. Скоропадського.
4. Директорія і її зв'язки з ЗУНР.
5. Політична ситуація в Україні в 1919-1920 рр.

Заняття 9: УРСР в міжвоєнний період (2 год.)

1. Причини переходу більшовицької влади до НЕПу.
2. Політика коренізації: досягнення та недоліки.
3. Духовне життя українського суспільства в 1920-і роки.
4. Сталінський “соціалізм”: демонтаж НЕПу, терор, наступ на українську культуру.

Заняття 10: Друга світова війна на українських землях (2 год.)

1. Приєднання Західної України до СРСР: передумови, наслідки, значення
2. Окупаційний режим в Україні.
3. Українська повстанська армія та радянські партизани: вороги чи союзники ?
4. Радянська влада на Україні в 1943-1945 рр.

Заняття 11: Україна в II половині XX ст. (2 год.)

1. XX з'їзд КПРС: початок “нового курсу”.

2. Вплив “відлиги” на стан духовного життя в Україні.
3. На шляху до незалежності України: основні кроки
4. Місце України у сучасному світі.

Заняття 12: Проміжний контроль (виконання тест-завдання) (2 го.д)

Заняття 13: Узагальнюючий семінар-круглий стіл (2 го.д)

6. Самостійна робота

Самостійна робота студентів зорієнтована, здебільшого, на модульно-рейтингову систему оцінювання знань. Вона є складовим елементом університетської освіти та закономірним продовженням аудиторної роботи викладача і студентів.

Формою організації самостійної роботи студентів є виконання наступних завдань:

- опанування студентами додаткової літератури в межах курсу,
- рецензування наукових видань і підготовка до колоквиумів,
- написання і захист рефератів,
- підготовка до виступу на практичному занятті у ролі певного історичного персонажу,
- виконання індивідуальної практичної роботи по підготовці до контрольного завдання.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Найдавніші часи на території України	4
2	Давня Русь у IX – першій половині XII ст.	4
3	Русь-Україна у другій половині XII – першій половині XIV ст.	4
4	Українські землі у другій половині XIV – на початку XVII ст.	4
5	Національно-визвольна війна середини XVII ст.	4
6	Українські землі у другій половині XVII – XVIII ст.	4
7	Наддніпрянська та Західна Україна у першій половині XIX ст.	4
8	Розвиток українських земель у другій половині XIX ст. – на початку XX ст.	4
9	Події 1917-1920 рр. в Україні	4
10	Українські землі у 20-30-ті рр. XX ст.	4
11	Друга світова війна і Україна	4
12	Дисидентський рух в Україні	4
13	Розвиток сучасної України	6
	<i>Разом</i>	<i>54 год</i>

Перелік орієнтовних тем рефератів, колоквіумів, круглих столів

1. Завойовницькі походи скіфів.
2. Амазонки у спогадах античних авторів.
3. Боспорське царство.
4. Вікентій Хвойко – відкривач Трипільської культури.
5. Князь Олег та його військові походи.
6. Княгиня Ольга – перша реформаторка Русі.
7. Військова політика князя Святослава.
8. Володимир Мономах як політик і полководець.
9. Політика Ярослава Осмомисла на зміцнення Галицького князівства.
10. Князь Роман Мстиславович – “самодержець” Русі.
11. Данило Галицький – володар королівського титулу.
12. Міждержавні стосунки Галицько-Волинського князівства.
13. Українська колонізація Подніпров’я і Запорожжя.
14. Міста України у XIV – XVI ст.
15. Козацький гетьман – Дмитро Вишневецький.
16. Боротьба козацтва з нападами татар і турок на територію України.
17. Хаджибей (Одеса) і українське козацтво.
18. Богдан Хмельницький: життя та діяльність.
19. Народні герої Визвольної війни українського народу середини XVII ст.
20. Західноукраїнські землі в період Визвольної війни середини XVII ст.
21. Політичне становище України за Березневими статтями.
22. Кошовий отаман І.Сірко: життя та діяльність.
23. Гетьман П.Дорошенко: життя та діяльність.
24. Запорозьке козацтво у XVIII ст.: основні віхи і особливості історії.
25. Історичний портрет О.Довбуша.
26. Історичні портрети М.Залізняка та І.Гонти.
27. Біографічні портрети: М. Костомаров, П. Куліш (за вибором).
28. Роль і значення Т. Шевченка в історії українського народу.
29. Розвиток української культури в першій половині XIX ст.
30. Українці в організаціях російських народників.
31. Політичний портрет М. Драгоманова.
32. Історія створення українського національного гімну „Ще не вмерла Україна”.
33. "Братерство тарасівців" та його роль в українському визвольному русі.
34. Утворення та діяльність українських політичних партій на початку XX ст.
35. М.С. Грушевський – науковець і громадсько-політичний діяч (до 1917 р.).
36. Діяльність „Союзу визволення України” (СВУ).
37. Українські січові стрільці (УСС).
38. Відносини Центральної Ради з Тимчасовим Урядом Росії.
39. Перший „Всеукраїнський” з’їзд Рад.
40. Суспільно-політичний погляди В. Винниченка
41. Політичний портрет М.С. Грушевського.
42. Національна політика: курс на коренізацію.

43. „Розстріляне Відродження” (репресії проти діячів української культури).
44. Оборона Києва.
45. Героїчна оборона Одеси.
46. ОУН в роки Другої світової війни.
47. М.Хрущов і Україна.
48. Українські „шістдесятники”: соціально-політичний портрет.
49. Діяльність П. Шелеста в Україні.
50. Трагічна доля Василя Стуса.

7. Індивідуальне навчально-дослідне завдання

Індивідуальна робота з викладачем є складовою частиною курсу, має на меті визначення рівня самостійної підготовки студентів до курсу та включає:

- перевірку законспектованої студентами додаткової літератури,
- визначення плану проведення колоквиуму,
- обговорення проблемних питань для «історичного суду»,
- захист та обговорення зі студентами рефератів,
- перевірку індивідуальної практичної роботи.

Завдання для індивідуальної роботи

Завдання: Проаналізувати біографію видатної особи в історії Одеси.

Форма звітності: реферат обсягом 5-7 сторінок з обов'язковим доданням обґрунтованого плану, бібліографії з наступною співбесідою з викладачем.

Завдання: Проаналізувати визначну подію в історії Одеси.

Форма звітності: реферат обсягом 5-7 сторінок з обов'язковим доданням обґрунтованого плану, бібліографії з наступною співбесідою з викладачем.

Завдання: Проаналізувати діяльність одного із вчених, пов'язаних з Одеським (Новоросійським) університетом.

Форма звітності: реферат обсягом 5-7 сторінок з обов'язковим доданням обґрунтованого плану, бібліографії з наступною співбесідою з викладачем.

Завдання: Проаналізувати науковий доробок одного з дослідників періоду історії України.

Форма звітності: реферат обсягом 5-7 сторінок з обов'язковим доданням переліку основних праць дослідника, переліку літератури про цього дослідника з наступною співбесідою з викладачем.

8. Методи контролю

Знання студентів оцінюються в ході курсу за наступними напрямками:

1. Опитування на практичних заняттях
2. Захист реферату
3. Участь в круглих столах, колоквиумах по темам семінарських занять

4. Тестовий контроль знань з кожного змістового модулю
5. Виконання індивідуальних завдань, якість та повнота їх відповідності формі звітності.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

	Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2			Змістовий модуль 3			всього
	Тести	Практичні заняття	Індив. робота	Тести	Практичні заняття	Індив. робота	Тести	Практичні заняття	Індив. робота	
Доля (частка) оцінки за модуль (%) у підсумковій оцінці знань з дисципліни	15	10	5	15	15	5	15	15	5	
	30			35			35			100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
70-74	D	задовільно	
60-69	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано, з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано, з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Методичне забезпечення

Методичні рекомендації до курсу “Історія України”: для неспеціальних факультетів / Відп. ред.: Хмарський В.М. – Одеса, 2003. – 38 с.

Програми професійно-орієнтованих дисциплін зі спеціальності „Історія” (для спеціалізації „Історія України”). – Одеса, 2005. – 127 с.

11. Список рекомендованої літератури

Базова

Підручники та загальна література

1. Борисенко В.Й. Курс української історії. З найдавніших часів до ХХ ст. – К.,1998.
2. Винокур І.С., Трубчанінов С.В. Давня і середньовічна історія України: Навчальний посібник. – К.,1996.
3. Гайдай Л.І. Історія України в особах, термінах, назвах і поняттях (від найдавніших часів до Хмельниччини): Навчальний посібник. – Луцьк,2000.
4. Галицько-Волинський літопис/ Переклад Л.Махновця. – Львів,1994.
5. Грицак Я. Нарис історії України: Формування модерної української нації ХІХ – ХХ століття (Навчальний посібник). – К., 1996.
6. Давня історія України: у 3 тт.-К., 1997-2000. Т. 1: Первісне суспільство.- 1997; Т. 2: Скіфо-антична доба.-1998; Т.3: Слов'яно-руська доба.-2000.
7. Довідник з історії України/ За заг. ред. І.Підкови. – 2-е вид. – К.,2001.
8. Історія Одеси / Колектив авторів. Голов. Ред. В.Н.Станко. – Одеса: Друк, 2002. – 560 с.
9. Історія України. Документи. Матеріали/ Упорядник В.Кароль. – К.,2001.
10. Історія України/ Відп. ред. Ю.Сливка; кер. авт. колективу Ю.Зайцев. – Вид.3-тє, переробл. і доп. – Львів,2002.
11. Історія України/ За заг. ред. В.А.Смоля. – 2-е вид. – К.,2000.
12. Історія української культури: у 5 т./Гол. Ред. Б.Є. Патон.-К.,1997.
13. Котляр М., Кульчицький С. Довідник з історії України.-К.,1996.
14. Лановик Б.Д. Матисякевич З.М., Матейко Р.М. Економічна історія України і світу. – К., 1999. – С. 572.
15. Магочій П.Р. Історія України. – К.: Критика, 2007. – 639 с.
16. Михальчук П.А. Куций І.П. Нова історія України. – Тернопіль, 2007. – 480 с.
17. Національні процеси в Україні: історія і сучасність. Документи і матеріали. Довідник. У 2 ч. Ч.1. / За ред.. В.Ф.Панібудьласки. – К.: Вища школа, 1997. – 583 с.
18. Овсій І.О. Зовнішня політика України від найдавніших часів до 1944 р.: Навч. посібник.-К.: Либідь, 2002.-238 с.
19. Політична історія України: У 6 т.-К., 2001.
20. Попович М.В. Нарис історії культури України.-К., 1998.
21. Правителі України: Довідник / Упорядники О.А.Бачинська, А.І.Мисечко.-О.: Поліс, 2000.-180 с.
22. Реєнт О.П. Україна в імперську добу (ХІХ – початок ХХ ст.). – К., 2003. – 340 с.
23. Рибалка І.К. Історія України.-Харків,1995.-Ч.1-2. Ч. 3(у співавторстві з В.В.Калініченко).-Харків, 2004.
24. Семененко В.И., Радченко Л.А. История Украины с древнейших времен до наших дней.-Харьков, 1999.
25. Терещенко Ю.І. Україна і європейський світ: Нарис історії від утворення Старокиївської держави до кінця ХVІ ст.: Навч. посібник.-К., 1996.

26. Україна кризь віки. – Т. 1 – 14. – К., 1999.
27. Федорук Я. Історія України в життєписах князів та гетьманів.-Тернопіль.- 1999.

Додаткова література та джерела

До теми 1-2

1. Бойченко І.В. Філософія історії. – К., 2000.
2. Історична наука: термінологічний і понятійний довідник. Навч. посібник. / В.М.Литвин, В.І.Гусєв, А.Г.Слюсаренко та ін.– К., 2002.
3. Історичне джерелознавство. Підручник / Калакура Я.С., Войцехівська І.Н., Павленко С.Ф. та ін. – К., 2002.
4. Колесник І.І. Українська історіографія XVIII – поч. XX ст. Навч. посіб. – К., 2000.
5. Баран В.Д. Давні слов'яни. - К.: Видавничій дім “Альтернативи”, 1998.
6. Бунятян К.П. Давнє населення України. - К.: Либідь, 1999.
7. Давня історія України в 3-х томах. - Том 3. Слов'яно-руська доба. - К.: Наукова думка, 2000.

До теми 3-4

1. Брайчевський М.Ю.Твори.-Т.1:Суспільно-політичні рухи в Київській Русі. Історична думка в Київській Русі/Упор. Ю.Кухарука.- К., 2004. - 720 с.
2. Бубенок О. Етнічний склад осілого населення причорноморських степів наприкінці X – початку XIII ст. //Україна в Центрально-Східній Європі (з найдавніших часів до XVIII ст.). - Вип. 2. - К., 2002.
3. Войтович Л. Князівські династії Східної Європи (кінець IX - початок XVI ст.). Склад, суспільна і політична роль. - Львів,2002.
4. Дашкевич Я. Постаті. Нариси про діячів історії, політики, культури. –Львів,2006.
5. Моця О. Етнополітичні процеси слов'ян Східної Європи на етапі державотворення // Україна в Центрально-Східній Європі (з найдавніших часів до XVIII ст.). - Вип. 2. - К., 2002.
6. Овсій І.О. Зовнішня політика України (від найдавніших часів до 1944 р.). Навч. посібник. - 2-е вид., стереотипне. - К., 2002.
7. Півторак Г. Міфи і правда про трьох братів із спільної колиски. - К.,1998.
8. Ричка В.М. “Вся королівська рать” (влада Київської Русі). – К., 2009.
9. Толочко П.П. Ярослав Мудрий. – К.,2002
10. Шип Н.А. Етимологія і семантика терміна "Русь". -К., 2002.

До теми 5-6

1. Войтович Л. Князівські династії Східної Європи (кінець IX - поч. XVI ст.). — Львів, 2000.
2. Історія України в особах (Литовсько-польська доба). – К.,1997
3. Яковенко Н.М. Українська шляхта з кінця XIV до середини XVII ст. (Волинь і Центральна Україна). — К.: Наукова думка, 2006. — 412 с.

4. Гуржій О. Українська козацька держава в другій половині XVII-XVIII ст.: Кордони, населення, право.-К., 1996.
5. Історія України в особах: Козаччина.-К.: вид-во Україна, 2000.-302 с.
6. Оглоблин О. Іван Мазепа та його доба.-К., 2001.
7. Переяславська рада 1654 року (історіографія та дослідження).— К., 2003.
8. Смолій В.А., Степанков В.С. Українська національна революція XVII ст. (1648-1676 рр.).-К., 1999.-(Україна крізь віки. Т. 7).
9. Чухліб Т.В. Гетьмани і монархи. Українська держава в міжнародних відносинах 1648-1714 рр.-К., 2003.
10. Чухліб Т. Гетьмани Правобережної України в історії Центрально-Східної Європи, 1663-1713.-К., 2004.
11. Чухліб Т. Дипломатія Української козацької держави // Політика і час.-2003.- № 3.
12. Яковлева Т. Руїна Гетьманщини. Від Переяславської ради-2 до Андрусівської угоди (1659-1667 рр.).-К., 2003.

До теми 8-9

1. "Українське питання" в Російській імперії (кінець XIX - початок XX ст.). Колективна наукова монографія під ред. В.Г. Сарбея. – К., 1999.
2. "Трицак Я. пророк у своїй вітчизні. Франко та його спільнота (1856-1886). – К.: Критика, 2007. – 631 с.
3. Екельчик С. "Пробудження нації. До концепції історії української нації XIX – XX століття" (Навчальний посібник). – Мельбурн, 1994.
4. Кирило-Мефодіївське товариство: У 3-х т. – К., 1990.
5. Ковалюк Р. Український студентський рух на західних землях XIX –XX ст. – Львів, 2001.
6. Краківський О. Галичина у I чверті XX ст. Проблеми польсько-українських стосунків. – Львів, 2000.
7. Реєнт О.П. Україна в імперську добу (XIX – початок XX ст.). – К., 2003. – 340 с.
8. Сарбей В.Г. Національне відродження України. – К.: Видавничий дім "Альтернативи", 1999.
9. Телешун С.О. Національне питання в програмах українських політичних партій в кінці XIX – на початку XX ст. – К., 2001.

До теми 10

1. Винниченко В. Відродження нації. У 3-х томах. – К. – Відень, 1920.
2. Грушевський М. Хто такі українці і чого вони хочуть. – К., 1991.
3. Кульчицький С. Російська революція 1917 року: новий погляд. – К., 2008.
4. Пиріг Р. Гетьманат Павла Скоропадського: між Німеччиною і Росією. – К., 2008.
5. Реєнт О., Сердюк О. Перша світова війна і Україна. – К., 2004.
6. Солдатенко В.Ф. Українська революція. Історичний нарис. – К., 1999.
7. Турченко Ф., Турченко Г. Південна Україна: модернізація, світова війна, революція (кінець XIX ст.–1921 р.). – К., 2003.

8. Яблонський В.М. Від влади п'ятьох до диктатури одного: Історико-політичний аналіз Директорії УНР. – К., 2001.

До теми 11

1. Борисенко Е. Феномен советской украинизации. – М., 2006.
2. Даниленко В., Касьянов Г., Кульчицький С. Сталінізм на Україні (20-30-ті роки). – К. – Едмонтон, 1991.
3. Єфіменко Г. Взаємовідносини Кремля та радянської України: економічний аспект (1917-1919 рр.). – К., 2008.
4. Кентій А. Нариси історії Організації українських націоналістів (1929-1941 рр.). – К., 1998.
5. Кульчицький С. Голодомор 1932-1933 рр. як геноцид: труднощі усвідомлення. – К., 2008.
6. Шаповал Ю. Людина і система. Штрихи до портрету тоталітарної доби в Україні. – К., 1994.

До теми 12

1. Кентій А., Лозицький В. Війна без пощади і милосердя: Партизанський фронт у тилу вермахту в Україні (1941-1944). – К., 2005.
2. Кентій А.В. Нариси історії Організації українських націоналістів в 1941-1942 рр. – К., 1999.
3. Коваль В.С. Друга світова війна і Україна (1939-1945 рр.). Історіософські нотатки. – К., 1999.
4. Косик В. Україна і Німеччина у другій світовій війні. – Париж – Нью-Йорк – Львів, 1993.
5. Організація українських націоналістів і Українська повстанська армія: Історичні нариси. – К., 2005.

До теми 13-14

1. Грицак Я. Нариси історії України: формування модерної української нації XIX – XX ст. – К., 1996.
2. Данилюк Ю.З., Бажан О.Г. Опозиція в Україні (друга половина 50-х – 80-і роки XX ст.). – К., 2000.
3. Киричук Ю. Нариси з історії українського національно-визвольного руху 40-50-х років XX ст. – Львів, 2000.
4. Кравчук Л.М. Останні дні імперії... Перші роки надії. – К., 1994.
5. Марчук Є. Украина: новая парадигма прогресса. Аналитическое исследование. – К., 2002.
6. Національні відносини в Україні у XX ст. Збірник документів і матеріалів. – К., 1994.
7. О культе личности и его последствиях. Доклад Первого секретаря ЦК КПСС Н. Хрущева XX съезду КПСС // Известия ЦК КПСС. – 1989. – №3.
8. Політичні партії в Україні: Довідкове видання. – К., 2001.
9. Сверстюк Є. Блудні сини України. – К., 1993.
10. Шаповал Ю.І. Хрущов на Україні. – К., 1990.
11. Шелест П.Ю. Все, що скоїться, я передбачав // Україна. – 1990. – №№ 21-23.

12. Контрольні питання

1. Періодизація історії України. Основні джерела та література.
2. Найдавніші часи. Початки людської цивілізації на території України.
3. Племена трипільської культури на території України.
4. Кімерійці, скіфи, сармати на території України.
5. Античні міста-держави в Північному Причорномор'ї.
6. Розселення та заняття східних слов'ян у VIII –IX ст.
7. Утворення Київської Русі. Перші князі.
8. Зміцнення Київської Русі за часів князя Володимира Великого.
9. Піднесення Київської держави за Ярослава Мудрого.
10. Хрещення Русі та розвиток культури.
11. Історичне значення Київської Русі.
12. Роздроблення Русі: причини та наслідки.
13. Галицько-Волинське князівство та його місце в історії України.
14. Татаро-монгольське іго та боротьба з ним руських князів.
15. Вхід українських земель до складу Литви та Польщі у XIV ст.
16. Люблінська унія: причини підписання та наслідки.
17. Національно-релігійна ситуація в XVI ст. Берестейська унія.
18. Виникнення українського козацтва. Запорозька Січ.
19. Козацькі повстання наприкінці XVI – першій третині XVII ст.: причини та наслідки.
20. Характер, рушійні сили і мета Національно-Визвольної війни під проводом Б.Хмельницького.
21. Проблема хронологічних меж Національно-Визвольної війни під проводом Б.Хмельницького.
22. Періоди Національно-Визвольної війни під проводом Б.Хмельницького. Основні битви.
23. Державне будівництво в роки Національно-Визвольної війни під проводом Б.Хмельницького.
24. Переяславська рада 1654 року та її наслідки для України.
25. Гетьманування І.Виговського. Гадяцький договір.
26. Політична ситуація в Україні в 60-х роках XVII ст.
27. Б.Хмельницький – видатний державний і військовий діяч.
28. Гетьманування П.Дорошенка і спроби об'єднання українських земель.
29. Гетьманство І.Мазепи. Північна війна і Україна.
30. Перша і друга Малоросійські колегії. Наступ на пол. автономію України у I пол. XVIII ст.
31. Ліквідація царизмом політичної автономії України у II половині XVIII ст.
32. Приєднання до Росії Правобережної та Південної України.
33. Гайдамацький рух на Правобережній Україні. Коліївщина.
34. Декабристські організації: керівники, програми, цілі.
35. Т.Шевченко і українське національне відродження.
36. Кирило-Мефодіївське товариство, його керівники та програмні документи.

37. Стан і розвиток культури в Україні в I половині XIX ст.
38. Соціально-економічні реформи 60-70-х років XIX ст. на Україні.
39. Український національний рух в II половині XIX ст.
40. Розвиток культури України в II половині XIX ст.
41. Україна в демократичній революції 1905-1907 рр.
42. Україна в першій світовій війні.
43. Утворення і діяльність Центральної Ради.
44. Універсали Центральної Ради. Проголошення незалежності України у 1918 р.
45. Внутрішня і зовнішня політика уряду П.Скоропадського.
46. УНР в добу Директорії.
47. Встановлення радянської влади в Україні. Політика „воєнного комунізму”.
48. УРСР в умовах нової економічної політики.
49. Політика індустріалізації та колективізації. Сталінізм в Україні.
50. Політика „українізації”: здобутки та прорахунки.
51. Початок другої світової війни та українські землі.
52. Окупаційний режим в Україні в роки другої світової війни.
53. Рух опору під час другої світової війни.
54. Хрущовська „відлига” та її характер в Україні.
55. Дисидентський рух: основні течії, теоретичні засади і форми.
56. Реформи М.С.Горбачова і українське суспільство.
57. Проголошення Української незалежної держави.
58. Українська символіка: історія та сучасність.

Зразки тестових завдань

Князівський період

Рівень 1

Виберіть правильну відповідь

1. До східнослов'янського пантеону богів належать:
 - а) Марс, Юпітер, Венера
 - б) Зевс, Гера, Афродита
 - в) Сварог, Дажбог, Перун
2. Початок карбування власної монети на Русі:
 - а) 990-ті рр.;
 - б) 1050-ті рр.;
 - в) 1120-ті рр.
3. Міжкнязівські з'їзди називалися:
 - а) снем;
 - б) вече;
 - в) рада.
4. Повстання древлян проти князя Ігоря:
 - а) 911 р.;
 - б) 945 р.;
 - в) 988 р.
5. В яке місто хотів перенести свою столицю князь Святослав:
 - а) Переяслав
 - б) Переяслав-Залеський
 - в) Переяславець
6. Назвіть, яке з джерел найбільш повне розкриває соціально-економічні відносини в Київській Русі:
 - а) “Руська Правда”;

- б) “Повість минулих літ”;
 в) “Повчання дітям” Володимира Мономаха.
7. Перша літописна згадка про м.Львів:
 а) 1253; б) 1256; в) 1263.
8. Під час повстання у Києві в 1113 р. було запрошено на престол:
 а) Володимира Святославича;
 б) Володимира Всеволодовича;
 в) Володимира Глібовича.
9. Захистом Києва від монголо-татарських військ керував:
 а) Данило Галицький;
 б) Воєвода Дмитро;
 в) Ярослав Мудрий.
10. Князівський з’їзд в м.Любеч:
 а) 1103 р.; б) 1100 р.; в) 1097 р.

Рівень 2

Які причини призвели до занепаду і розпаду Київської Русі? Чи була можливість для цієї держави зберегти цілісність і високий рівень розвитку та існувати в подальші часи? Відповідь обґрунтуйте.

Литовсько-польська доба

1. Литовські племена об’єднав в єдину державу:
 а) Вітовт б) Ольгерд в) Гедимін д) Міндовг
2. Правильно визначте приєднані українські землі за литовських князів:
Міндовг	Полоцька земля
Гедимін	Чернігівське князівство
Ольгерд	Київська земля
	Берестейська земля
	Новгород-Сіверське князівство
3. Встановіть відповідність у датах правління литовських князів:
Вітовт	1316-1341 рр.
Ольгерд	1377-1392 рр.
Гедимін	1341-1377 рр.
Ягайло	1392-1430 рр.
4. За якого князя і коли фактично було ліквідовано золотоординське панування на українських землях:
Ольгерд	1360 р.
Вітовт	1362 р.
Свидригайло	1364 р.
5. Коли, ким і де був укладений перший договір про унію Литви із Польщею:
1292 р.	Ягайло	Городель
1331 р.	Владислав	Крево
1385 р.	Казимир	Люблін

1411 р. Сигізмунд Краків

6. Православну опозицію у Великому князівстві Литовському очолював князь:

а) Сигізмунд б) Свидригайло в) Ягайло

7. У Тракайському замку в результаті змови загинув:

а) князь Свидригайло б) князь Сигізмунд

8. Остаточно автономію удільних князівств у Великому князівстві Литовському було ліквідовано протягом:

а) 40-60-х рр. б) 50-70-х рр. в) 60-70-х рр.

9. В церковній історії України 1458 р. посідає особливе місце, тому що:

а) було створено Київську митрополію
б) було заключено унію католицької і православної церков
в) Київським митрополитом призначено українця за походженням

10. Боротьба Польщі за Галичину і Волинь у XIV ст. відбувалася під гаслом:

а) порятунку братів-слов'ян від монголо-татар
б) захисту українських земель від загрози з боку Литви
в) Хрестового походу проти схизматиків-українців та язичників-литовців

11. Коли і під чийм керівництвом відбулося перше селянське повстання, що охопило значну частину українських земель:

1320-1323 рр. Муха
1490-1492 рр. Наливайко
1591-1593 рр. Трясила

12. Галицько-Волинське князівство перестало існувати:

а) 1340 р. б) 1349 р. в) 1351 р.

13. Результатом польсько-литовської війни першої половини XIV ст. було входження до Польщі (вказіть територію), до Литви (вказіть територію):

А) Галичина
Б) Белзька земля
В) Холмщина
Г) Волинь

14. Протягом 1370-1387 рр. Галичина перебувала під владою:

а) Литви б) Польщі в) Угорщини д) Московії

15. Остаточно скасував автономію українських земель в складі Польської держави:

а) Владислав б) Казимір в) Сигізмунд-Август

16. Підляшшя та Волинь були приєднані до Польщі:

а) 1568 р. б) 1569 р. в) 1570 р.

17. З якою подією і коли пов'язано створення Речі Посполитої:

Кревська унія 1569 р.
Люблінська унія 1596 р.
Брестська унія 1385 р.

18. У XIII ст. Закарпаття захопила:

а) Польща б) Московія в) Угорщина

19. Молдавське князівство захопило:

- а) Закарпаття б) Буковину в) Київщину
20. Перший спустошливий похід в Україну здійснили кримські татари:
а) 1480 р. б) 1482 р. в) 1484 р.
21. Контроль над землями Північного Причорномор'я встановило:
а) Московське царство
б) Кримське ханство
в) Польща
22. На початку XVI ст. до складу Московського царства увійшли землі:
а) Чернігово-Сіверщини
б) Волині
в) Київщини
23. Коли і в якому місті виникло найстарше на Україні братство:
1392 р. Львів
1439 р. Київ
1503 р. Галич
24. Коли, ким і де було опубліковане перше повне видання Біблії слов'янською мовою:
1581 р. Ф.Скорина м.Остріг
1492 р. І. Федоров м.Львів
1521 р. П.Мстиславець м.Київ
25. Який навчальний заклад став родоначальником першої вищої школи нашої країни:
а) Острозька школа в) Київська школа
б) Львівська школа г) Лаврська школа

Нова історія України (середина XVII – початок XX ст.)

I. Вкажіть одну правильну відповідь

1. Хто очолив Національно-визвольну війну українського народу проти Речі Посполитої?
а) Петро Сагайдачний
б) Богдан Хмельницький
в) Іван Виговський
г) Іван Мазепа
д) Іван Сірко
2. Хто відновив козацький устрій на зруйнованому Правобережжі?
а) Пилип Орлик
б) Ян III Собеський
в) Іван Мазепа
г) Станіслав Лещинський
д) Семен Палій
3. Вкажіть рік видання альманаху „Русалка Дністровая”
а) 1834 р.
б) 1837 р.
в) 1846 р.

- г) 1848 р.
- д) 1849 р.

II. Вкажіть три правильні відповіді

1. Вкажіть події, які стосуються західного походу козацького війська у 1648 р.

- а) об'єднання з польськими повстанцями
- б) перемога під Пилявцями
- в) облога Львова та Замостя
- г) визволення земель від польського панування
- д) налагодження стосунків із Папою Римським
- е) встановлення західних кордонів

2. Визначте основні завдання I Малоросійської колегії

- а) подолання соціально-економічної кризи
- б) поступове обмеження політичної автономії України
- в) контроль за діяльністю гетьмана і старшини
- г) встановлення і стягнення податків до царської казни
- д) надання фінансової допомоги знедоленим
- е) відкриття закладів освіти і культури

3. Виділіть етнічні українські регіони, які увійшли до складу Австрійської держави

- а) Правобережна Україна
- б) Закарпаття
- в) Східна Галичина
- г) Західна Волинь
- д) Південна Бессарабія
- е) Слобожанщина
- є) Північна Буковина

III. Встановіть хронологічну послідовність

1. Розташуйте події у хронологічній послідовності

- а) Охматівська битва
- б) прибуття В.Бутурліна до Переяслава
- в) українсько-російська угода
- г) переговори України із Швецією
- д) Білоцерківське перемир'я

2. Розташуйте події у хронологічній послідовності

- а) заснування Нової Січі
- б) національно-визвольний рух на Правобережжі
- в) Полтавська битва
- г) запровадження Таємної канцелярії
- д) закінчення Північної війни
- е) ліквідація гетьманства в Україні

3. Розташуйте події у хронологічній послідовності

- а) заснування „Руської трійці”
- б) другий поділ Польщі

- в) відкриття Київського університету
- г) розпуск Головної Руської Ради
- д) декабристське повстання
- е) відновлення Галицької митрополії

IV. Встановіть відповідність

1. Встановіть відповідність між договорами та їх змістом

а) Гадацький договір із Польщею	1) розміщення військових залог в українських містах
2) переобрання гетьмана із дозволу царя
3) федерація між Литвою, Польщею, Україною
б) Переяславський договір із Росією	4) створення двох університетів
5) заборона вести самостійну зовнішню політику
6) 30-тисячне козацьке військо
7) незалежність України в межах трьох воєводств

2. Встановіть відповідність між роками та подіями

а) 1692 р.	1) закінчення Північної війни
б) 1721 р.	2) політичні акції Петрика за незалежність України
в) 1723 р.	3) прохання старшини відновити гетьманство
г) 1744 р.	4) ув'язнення П. Полуботка

3. Встановіть відповідність між політичними організаціями та їх програмними положеннями

а) Північне товариство	1) організація збройного перевороту
б) Кирило-Мефодіївське товариство	2) політичне об'єднання слов'ян у федерацію
в) Руська трійця	3) усунення релігійної ворожнечі між народами
4) орієнтація на мирні методи боротьби
5) популяризація української історії
	б) перетворення української народної мови на літературну

V. Визначте поняття

1. Визначте поняття (одним словом)

Трагічний період української історії, що супроводжувався боротьбою старшинських угруповань за гетьманську булаву, втручанням іноземних держав, людськими жертвами і матеріальними втратами.

2. Визначте поняття (одним словом)

Грандіозне народне повстання 60-х років XVIII ст., очолюване досвідченим запорожцем Максимом Залізнякам, про яке польський історик писав: „Пожежа, подібна до Хмельниччини”.

3. Визначте поняття (одним словом)

Документ, яким певне громадське або політичне об'єднання повідомляє широку громадськість та органи влади про свої вимоги, пропозиції. основні положення.

Додаток 2

Форма № Н – 3.04

Затверджено Вченою Радою ОНУ
імені І.І. Мечникова
від “___” _____ 20__ р. №___

Кафедра _____
(повна назва вищого навчального закладу)

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор

“___” _____ 20__ р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

_____ (шифр і назва навчальної дисципліни)
напряму підготовки _____
_____ (шифр і назва напряму підготовки)
для спеціальності _____
_____ (шифр і назва спеціальності (тей)
спеціалізації _____
_____ (назва спеціалізації)
інституту, факультету _____
_____ (назва інституту, факультету)

Кредитно-модульна система
організації навчального процесу

20__ – 20__

Робоча програма навчальної дисципліни _____ для студентів за
(назва навчальної дисципліни)
напрямом підготовки _____, спеціальністю _____.
“ ____ ” _____, 20____. - ____ с.

Розробники: (вказати авторів, їхні наукові ступені, вчені звання та посади).

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри (циклової, предметної комісії) _____

Протокол № ____ від “ ____ ” _____ 20__ р.

Завідувач кафедрою (циклової, предметної комісії) _____

_____ (_____
(підпис) (прізвище та ініціали)

“ ____ ” _____ 20__ р

Схвалено методичною комісією за напрямом підготовки
(спеціальністю) _____
(шифр, назва)

Протокол № ____ від “ ____ ” _____ 20__ р.

“ ____ ” _____ 20__ р. Голова _____ (_____
(підпис) (прізвище та ініціали)

© _____, 20__

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>денна форма навчання</i>	<i>заочна форма навчання</i>
Кількість кредитів –	Галузь знань _____ (шифр і назва)	Нормативна (за вибором)	
	Напрямок підготовки _____ (шифр і назва)		
Модулів –	Спеціальність (професійне спрямування): _____	<i>Рік підготовки:</i>	
Змістових модулів –		-й	-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)		<i>Семестр</i>	
Загальна кількість годин –		-й	-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – самостійної роботи студента –	Освітньо-кваліфікаційний рівень:	<i>Лекції</i>	
		год.	год.
		<i>Практичні, семінарські</i>	
		год.	год.
		<i>Лабораторні</i>	
		год.	год.
		<i>Самостійна робота</i>	
		год.	год.
<i>ІНДЗ:</i> год.			
Вид контролю:			

Примітка:

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання –
для заочної форми навчання –

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета.....

Завдання

У результаті вивчення даного курсу студент повинен

знати:

знати:

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Тема 1.

Тема 2.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	ср		л	п	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Назва.												
Тема 1. Назва.												
Тема 1. Назва і т. ін.												
Разом за змістовим модулем 1												
Змістовий модуль 2. Назва.												
Тема 1. Назва.												
Тема 1. Назва і т. ін.												
Разом за змістовим модулем 2												
Усього годин												
Модуль 2												
ІНДЗ			-	-		-			-	-	-	
Усього годин												

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
...		

6. Теми практичних занять

№ з/П	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
...		

7. Теми лабораторних занять

№ з/П	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
...		

8. Самостійна робота

№ з/П	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
...	Разом	

9. Індивідуальне навчально-дослідне завдання

10. Методи навчання

11. Методи контролю

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Приклад для заліку

Поточне тестування та самостійна робота									Сума
Змістовий модуль №1					Змістовий модуль №2				
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	100

T1, T2 ... T9 – теми змістових модулів

Приклад для екзамену

Поточне тестування та самостійна робота									Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Змістовий модуль №1					Змістовий модуль №2					100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9		

T1, T2 ... T9 – теми змістових модулів

Приклад за виконання курсової роботи (проекту)

Пояснювальна записка	Ілюстративна частина	Захист роботи	Сума
до _____	до _____	до _____	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
70-74	D		
60-69	E	задовільно	не зараховано з можливістю повторного складання
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

1.

14. Рекомендована література

Базова

1.

Допоміжна

1.

15. Інформаційні ресурси

1.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	2
ВИМОГИ ДО СТРУКТУРИ, ЗМІСТУ ТА ОФОРМЛЕННЯ РОБОЧИХ НАВЧАЛЬНИХ ПРОГРАМ ДИСЦИПЛІН	
Титульні сторінки.....	4
Структура програми.....	4
Мета і завдання курсу.....	5
Програма курсу.....	6
Структура залікового кредиту курсу.....	9
Самостійна робота студентів.....	10
Індивідуальна робота з викладачем.....	11
Методи оцінювання і розподіл балів.....	12
Навчально-методичне забезпечення.....	14
Список джерел та літератури.....	14
ДОДАТОК 1	
Програма загального курсу «ІСТОРІЯ УКРАЇНИ» для студентів II курсу філософського факультету.....	15
ДОДАТОК 2	
Шаблон робочої програми.....	40

Навчальне видання

**Методичні вказівки
до складання робочих навчальних програм
спеціальних та загальних курсів
на історичному факультеті**

Синявська Олена Олександрівна

Видано в авторській редакції

Підп. до друку 18.10.2011. Формат 84x108/16.
Гарн. Таймс. Умов.-друк. арк. 2,9. Тираж 25 прим.

Видавництво
Одеського національного університету
65082, м. Одеса, вул. Єлісаветинська, 12, Україна
Тел.: (048) 723 28 39